

PAPOUŠČÍ
ZOOLOGICKÁ ZAHRADA
BOŠOVICE

Jediná papouščí zoo v Evropě

Výroční zpráva 2022

Bošovice, červen 2023

Amazoňan veľký (*Amazona oratrix*)

Obsah

Personální obsazení.....	4
Základní informace o zoo	4
Ekonomické údaje, dotace	5
Chované druhy papoušků dle kategorie ochrany.....	6
Stav chovaných papoušků v roce 2022.....	7
Chovatelská činnost.....	10
Ornitologie, ochránářství.....	13
Veterinární péče, krmení a péče o papoušky	16
Adoptivní rodiče a sponzoři	17
Akce v roce 2022 a plán akcí na rok 2023.....	18

Výroční zpráva 2022

Papouščí zoologická zahrada

Soukromá zoologická zahrada
Lipová 57–58, 683 55 Bošovice
Telefon: + 420 777 169 000, 777 169 005
e-mail: info@papouscizoo.cz
www.papouscizoo.cz

Člen Asociace chovatelů
exotického ptactva (ACHEP)

Člen Forpus klubu

Provozovatel

Hana Škrháková Pádková
Fyzická osoba podnikající, IČ: 64447596
Licence MŽP vydána pod č.j.: 33358/ENV/10

Personální obsazení

Hana Škrháková Pádková	ředitelka
Vlastimil Škrhák	ekonomický ředitel
Roman Figura	ornitolog, vědecký pracovník Univerzity Karlovy
Lenka Marcela Pádková	asistentka ředitelky
Jiří Pádek	technické oddělení
Ing. Vladimír Fisch	účetní
Ing. Lukáš Secký	hlavní ekonom
MVDr. Veronika Grymová	veterinární lékařka, specialista na exotické ptactvo
Petra Lorencová, Eva Habová	pokladní
Miluše Jadrná	vedoucí občerstvení
Michaela Kašparová	ošetřovatelka zvířat

Základní informace o zoo, ekonomické údaje, dotace

Sídlo zoo

Lipová 57–58, 683 55 Bošovice
IČ: 64447596
DIČ: CZ6356080720
Č. účtu: 3774099001/5500
Telefon: + 420 777 169 000, 777 169 005
Email: info@papouscizoo.cz
www.papouscizoo.cz
www.papouscizoozoologickazahrada.cz

Otevírací doba

Leden–únor	zavřeno
Březen	10–17 hodin
Duben–září	10–18 hodin
Říjen–17. listopad	10–17 hodin
18. listopad–31. prosinec	zavřeno

Vstupné

Dospělí	140 Kč	ZTP/P (+ doprovod 1 osoby zdarma)	70 Kč
Děti od 3 do 15 let	90 Kč	Rodinné vstupné (2 dospělí a 2 děti 3–15 let)	410 Kč
Studenti	110 Kč	Děti do 3 let	zdarma
Senioři nad 65 let	110 Kč	Fotografování	50 Kč
ZTP	70 Kč	Parkování před zoo	zdarma

Slevy vstupného

- Držitelé rodinných pasů mají celoroční slevu na vstupné ve výši 10 %.
- Po předložení vstupenky ze zámku ve Slavkově u Brna ne starší 30 dní, mohou návštěvníci uplatnit slevu na vstupném ve výši 10 %.

Základní ekonomické údaje

Příjmy:	6.943.712 Kč
Výdaje:	6.867.468 Kč
Hmotný majetek:	4.794.225 Kč

V roce 2022 zavítalo do zoo celkem 48.277 návštěvníků.

Dotace

V roce 2022 byla zoo poskytnuta dotace z Ministerstva životního prostředí:

- v rámci programu „Příspěvek zoologickým zahradám“, na chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoologických zahradách. Výše poskytnuté dotace: 153.709 Kč.

Poskytnutá dotace byla v plné výši využita k požadovanému účelu, tj. nákupu krmiva pro papoušky.

Dále byla zoo poskytnuta dotace od obce Bošovice ve výši 20.000 Kč, finanční příspěvek na kulturně společenské akce, vzdělávací programy pro školky a školy.

Chované druhy papoušků dle kategorie ochrany

Skupina EU/A

Amazoňan fialovopský
Amazoňan kubánský
Amazoňan nádherný
Amazoňan tukumanský
Amazoňan velký
Amazoňan zelenolící
Ara arakanga středoamerický
Ara červenouchý
Ara kaninda
Ara marakána
Ara šedolící
Ara vojenský mexický
Kakadu žlutolící sulaweský
Papoušek šedý žako

Amazona vinacea
Amazona leucocephala
Amazona pretrei
Amazona tukumana
Amazona oratrix
Amazona viridigenalis
Ara macao cyanopterus
Ara rubrogenys
Ara glaucogularis
Primolius maracana
Primolius couloni
Ara militaris mexicanus
Cacatua sulphurea sulphurea
Psittacus erithacus erithacus

Skupina EU/B

Amazoňan jamajský
Amazoňan modročelý větší
Amazoňan modrobradý
Amazoňan žlutohlavý panamský
Amazónek bělobřichý ekvádorský
Amazónek běločelý
Amazónek bronzovokřídlý
Amazónek černotemenný
Amazónek modrohlavý
Amazónek šupinkový
Ara amazonský
Ara ararauna
Ara červenoramenný
Ara malý
Ara zelenokřídlý
Ara žlutokrký
Aratinga červenohrdlý
Aratinga červenolící
Aratinga dlouhoocasý brazilský
Aratinga hnědohrdlý antilský
Aratinga kropenatý
Aratinga oranžovočelý
Aratinga sluneční
Aratinga škraboškový andský
Aratinga zlatočelý
Aratinga zlatohlavý
Kakadu bílý
Kogna smaragdový jižní
Papoušek senegalský
Papoušek žlutotemenný
Papoušíček brýlatý

Amazona collaris
Amazona aestiva xanthopteryx
Amazona festiva
Amazona ochrocephala panama
Pionites leucogaster xanthomeria
Pionus senilis
Pionites chalcopterus
Pionites melanocephala
Pionus menstruus
Pionus maximiliani
Diopsittaca cumanensis
Ara ararauna
Diopsittaca nobilis
Ara severus
Ara chloropterus
Primolius auricollis
Psittacara rubritorquis
Psittacara erythrogenys
Psittacara acuticaudata acuticaudata
Eupsittacula pertinax pertinax
Psittacara leucophthalmus
Eupsittacula canicularis
Aratinga solstitialis
Psittacara mitratus mitratus
Eupsittacula aurea
Aratinga auricapilla
Cacatua alba
Enicognathus ferrugineus ferrugineus
Poicephalus senegalus
Poicephalus meyeri
Forpus conspicillatus

Papoušiček modrohřbetý	Forpus xanthopterygus
Papoušiček šedokřídlý	Forpus coelestis
Papoušiček vrbáč	Forpus passerinus
Papoušiček žlutolící	Forpus xanthops
Papoušiček kolumbijský	Forpus spengeli
Mnišek šedý	Myiopsitta monachus
Tirika kobaltový amazonský	Brotoyeris cyanoptera cyanoptera
Papoušek černobřichý	Poicephalus rufiventris

Skupina EU/C

Andulka vlnkovaná	Melopsittacus undulatus – přírodní
Andulka vlnkovaná	Melopsittacus undulatus – mutace
Agapornis fischeri	Agapornis fischeri – přírodní
Korela chocholatá	Nymphicus hollandicus – přírodní
Korela chocholatá	Nymphicus hollandicus – mutace

Stav chovaných papoušků v roce 2022

Český název (latinský název)	Stav 1. 1. 2022	Příchod	Odchov. mláďata	Odchod	Úhyn	Stav 31. 12. 2022
Ara arakanga středoamerický (Ara macao cyanopterus)	4	0	1	1	0	4
Ara červenouchý (Ara reubrogenys)	4	0	0	0	1	3
Ara marakána (Primolius maracana)	7	0	2	1	0	8
Kakadu žlutolící sulaweský (Cacatua s. sulphurea)	4	0	0	0	0	4
Amazoňan kubánský (Amazona leucocephala)	4	0	2	0	0	6
Amazoňan nádherný (Amazona pretrei)	6	1	0	2	1	4
Amazoňan tukumanský (Amazona tucumana)	1	3	0	0	0	4
Amazoňan velký (Amazona oratrix)	4	0	2	2	0	4
Ara šedolící (Primolius couloni)	2	0	0	0	0	2
Ara vojenský mexický (Ara militaris mexicanus)	4	0	0	1	0	3
Amazoňan zelenolící (Amazona viridigenalis)	4	0	0	0	0	4
Ara kaninda (Ara glaucogularis)	4	0	0	0	0	4
Amazoňan fialovprký (Amazona vinacea)	4	0	0	0	0	4
Papoušek šedý žako (Psittacus e. erithacus)	6	1	5	6	0	6

Český název (latinský název)	Stav 1. 1. 2022	Příchod	Odchov. mláďata	Odchod	Úhyn	Stav 31. 12. 2022
Amazoňan jamajský (<i>Amazona collaria</i>)	2	0	0	0	0	2
Amazoňan modročelý větší (<i>Amazona aestiva xanthopteryx</i>)	4	0	0	2	0	2
Amazoňan modrobradý (<i>Amazona festiva</i>)	3	0	0	0	0	3
Amazoňan žlutohlavý Panamský (<i>Amazona ochrocephala panama</i>)	2	0	2	2	0	2
Amazónek bělobřichý Ekvádorský (<i>Pionites leucogaster xanthomeria</i>)	6	0	4	4	1	5
Amazónek běločelý (<i>Pionus senilis</i>)	2	0	3	3	0	2
Amazónek bronzovokřídlý (<i>Pionus chalcopterus</i>)	2	0	0	0	0	2
Amazónek černotemenný (<i>Pionites melanocephala</i>)	4	0	2	2	0	4
Amazónek modrohlavý (<i>Pionus menstruus</i>)	4	0	0	0	1	3
Amazónek šupinkový (<i>Pionus maximiliani</i>)	2	0	2	0	0	4
Ara ararauna (<i>Ara ararauna</i>)	6	0	2	2	0	6
Ara červenoramenný (<i>Diopsittaca nobilis</i>)	4	0	6	6	0	4
Ara malý (<i>Ara severus</i>)	6	0	2	4	0	4
Ara zelenokřídlý (<i>Ara chloropterus</i>)	6	0	0	0	0	6
Ara žlutokrký (<i>Primolius auricollis</i>)	6	0	4	1	0	9
Ara amazonský (<i>Diopsittaca cumanensis</i>)	2	0	0	0	0	2
Aratinga červenohrdlý (<i>Psittacara rubritorquis</i>)	10	0	2	4	0	8
Aratinga červenolící (<i>Psittacara erythrogenys</i>)	4	0	0	0	0	4
Aratinga dlouhoocasý Brazilský (<i>Psittacara a. acuticaudata</i>)	4	1	2	1	0	6
Aratinga hnědohrdlý antilský (<i>Eupsittacula p. pertinax</i>)	9	0	4	4	0	9
Aratinga kropenatý (<i>Psittacara leucophthalmus</i>)	4	0	0	0	0	4
Aratinga oranžovočelý (<i>Eupsittacula canicularis</i>)	4	0	2	0	0	6

Aratinga sluneční (Aratinga solstitialis)	4	0	4	4	0	4
Aratinga škraboškový andský (Psittacara m. mitratus)	6	0	0	0	0	6
Aratinga zlatočelý (Eupsittacula aurea)	4	0	0	0	0	4
Aratinga zlatohlavý (Aratinga auricapilla)	7	2	0	0	0	9
Kakadu bílý (Cacatua alba)	3	0	2	0	0	5
Kogna smaragdový jižní (Enicognathus f. ferrugineus)	10	0	7	2	0	15
Papoušek senegalský (Poicephalus senegalus)	6	0	3	4	1	4
Papoušek žlutotemný (Poicephalus meyeri)	1	0	0	0	0	1
Papoušiček brýlatý (Forpus conspicillatus)	6	0	6	6	0	6
Papoušiček modrohřbetý (Forpus xanthopteryquis)	4	0	3	3	0	4
Papoušiček šedokřídlý (Forpus coelestis)	6	0	4	3	0	7
Papoušiček vrabčí (Forpus passerinus)	6	0	6	4	0	8
Papoušiček žlutolící (Forpus xanthops)	6	0	6	2	0	10
Papoušiček kolumbijský (Forpus spengeli)	4	0	2	2	0	4
Tírka kobaltový amazonský (Brotogeris cyanoptera cyanoptera)	2	0	0	0	0	2
Mníšek šedý (Myiopsitta monachus)	5	5	2	0	0	12
Papoušek červenobřichý (Poicephalus rufiventris)	0	2	0	0	0	2
Andulka vlnkovaná Přírodní (Melopsittacus undulatus)	35	0	23	34	0	24
Andulka vlnkovaná – mutace (Melopsittacus undulatus)	11	0	21	21	0	11
Agapornis fischeri (Agapornis fischeri)	17	0	15	20	0	12
Korela chocholátá – přírodní (Nymphicus hollandicus)	2	0	0	0	0	2
Korela chocholátá – mutace (Nymphicus hollandicus)	2	0	2	2	0	2
Celkem	304	15	152	157	5	307

Chovatelská činnost

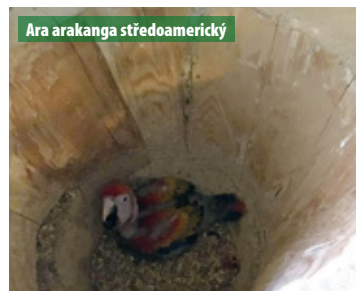
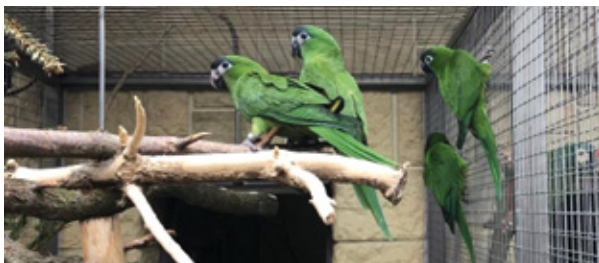
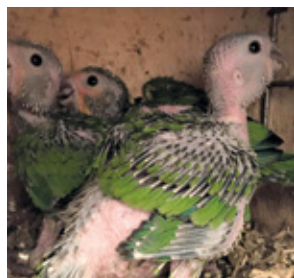
V roce 2022 se prvními mláďaty staly: aratinga sluneční (*Aratinga solstitialis*) – 2 mláďata, aratinga hnědohrdlý antilský (*Eupsittacula pertinax pertinax*) – 4 mláďata, ara malý (*Ara severus*) – 2 mláďata. Všechny tři druhy se řadí k jihoamerickým druhům papoušků a některé chovné páry zahnízdí již v zimních měsících. Jakmile samička začne navštěvovat hnízdní dutinu, je nutné změnit krmnou dávku na výživnější potravu a také zvýšit teplotu v zimovišti cca na 18–20 stupňů Celsia.

V únoru pak zahnízdily ary červenoramenné (*Diopsittaca nobilis*) a pár arů žlutokrkých (*Primolius auricollis*). O měsíc později pak zahnízdil i druhý pár arů červenoramenných.

U amazeků se podařil odchov hned čtyř kusů a to u černotemenných (*Pionites melanocephala*).

Z velkých druhů arů zahnízdily jako první ary ararauny (*Ara ararauna*). Kontrola mláďat v budce. Již v polovině dubna mohli návštěvníci zoo pozorovat ve venkovních expozicích letošní odchovy. Ara malý (*Ara severus*) a ara červenoramenný (*Diopsittaca nobilis*).

V roce 2022 se můžeme pochlubit prvoodchovem u arů arakang středoamerických (*Ara macao cyanopterus*).

První snůška byla již o rok dříve, samice snesla tři vejce, jedno bylo oplozené. Mláďe se sice vylíhlo, ale po několika dnech bohužel uhynulo. V následujícím roce již vše proběhlo bez problémů a rodiče vyvedli mláďe až k úplné samostatnosti. Nepodařilo se nám mláďe okroužkovat, proto byl papoušek označen čipem – provedla MVDr. Grymová.

Rodiče pochází z Loro Parku (Tenerife) a je jim 8 let.

Z dalších druhů arů zahrnily ary marakány (*Primolis maracana*). Celkem zoo chová tři páry těchto papoušků.

Po několika letech se nám podařilo dopárovat a rozšířit chov amazoňanů tukumanských (*Amazona tukumana*).

Tento zástupce z rodu amazoňanů bývá někdy zaměňován s podobným amazoňanem nádherným (*Amazona pretrei*). Hlavním důvodem je jejich podobný vzhled. Amazoňan tukumanský má méně červené zbarvení na čele a ohbí křídel. Typickým znakem amazoňanů tukumanských je černé lemování peří, tzv. „kaprování“.

Amazónci černotemenní (*Pionites melanocephala*) ve venkovní výletové části.

Jedná se o nejčastěji chovaný druh amazónků. V zoo je v současné době 6 druhů amazónků a své místo zaujímají hned u vchodu do zoo. Jsou oblíbenými papoušky u návštěvníků pro svoji hravost. Divoká populace je poměrně početná, proto tento papoušek není zařazen mezi druhy, jejichž chov by podléhal registraci dle úmluvy Cites.

V polovině května se podařilo umístit do venkovních expozic nejmenší druhy papoušků a to papoušíčky (*Forpus*) a to díky již stálým nočním teplotám nad 10 stupňů Celsia.

V zoo chováme celkem 6 druhů. Rod papoušíčků je nejmenším rodem papoušků, chovaným v zajetí. Chov je relativně snadný. Chovat je lze v menších klecích či voliérkách, kde se mohou úspěšně rozmnožovat. Ovšem odchov mláďat nelze rozhodně považovat za snadný a samozřejmý. Pokud jsou chováni v domácnosti, mohou být věrnými společníky. Jsou nesmírně inteligentní, hraví a zvědaví. Převládá zbarvení zelené, s modrými, šedými či žlutými znaky.

V jarních měsících zahrnili také amazónci běločelí (*Pionus senilis*). Po tříleté odmlce se podařil odchov tří mláďat. Další prvoodchov v historii zoo byl v roce 2022 přiřazen amazoňanům kubánským (*Amazona leucocephala*). Celkem jsou v zoo dva páry. Kroužkování amazoňanů kubánských (*Amazona leucocephala*) a amazoňanů žlutohlavých panamských (*Amazona ochrocephala panama*).

Snůška u amazoňanů velkých (*Amazona oratrix*)

Snůška ary marakány

Amazónci černotemenní

Papoušíček (*Forpus*)

Amazónek běločelý (*Pionus senilis*)

Amazoňan kubánský (*Amazona leucocephala*)

Kroužkování amazónků šupinkových (*Pionus maximiliani*). V roce 2020 byla odchovaná mláďata amazónků šupinkových a také běločelých přenechána do Loro Parku na Tenerife, k posílení jejich chovatelského genofondu.

Náš nejúspěšnější – nejplodnější pár amazónků bělobříchých (*Pionites leucogaster*). Odchov 4 mláďat.

Papoušičci žlutolící (*Forpus xanthops*) – největší druh z celého rodu papoušičků. Sameček z tohoto páru byl odchován v zoo v roce 2020. Celkem jsou v zoo chovány tři páry těchto poměrně málo chovaných a vzácných papoušičků.

Kogny smaragdové jižní (*Enicognathus ferrugineus ferrugineus*) – celkem 7 odchovaných mláďat. Odběry krve k určení pohlaví.

Nejplodnější pár amazónků bělobříchých

Papoušičci žlutolící (*Forpus xanthops*)

Další mláďata papoušičků, tentokrát šedokřídých (*Forpus coelestis*)

Arové arakangy – chovný pár se svým mláďetem

Kroužkování papoušičků šedokřídých (*Forpus coelestis*)

Amazoňané kubáňští (*Amazona leucocephala*) – rodiče vyvedli svá mláďata

Kroužkování mladých andulek a korel

Odchov arating oranžovočelých (*Eupsittacula canicularis*)

Papoušičci brýlatí (*Forpus conspicillatus*) – chovný pár s mláďaty

Edukativní činnost v roce 2022

K důležitým posláním zoologických zahrad patří kromě chovu živočichů také vzdělávání, výzkum a ochrana přírody i krajiny. Proto jsme se rozhodli od letošního roku rozšířit činnost Papouščí zoologické zahrady o nové aktivity. Jejich důležitou součástí jsou nové edukativní programy.

Ekologická výuka pro děti a mládež

Začali jsme blíže spolupracovat s Klubem lesní moudrosti Bošovice, který pravidelně navštěvují asi dvě desítky dětí.

Pro klub jsme připravili 10. listopadu poznávací odpoledne přímo v zoologické zahradě. Děti se dozvěděly informace o tom, jakou potravou se papoušci živí, jak umí s potravou manipulovat pomocí pařátů a proč jsou pro papoušky důležité silné zobáky. Vybraným druhům papouškům pak mohly nabídnout drobné pamlsky (ovoce, ořechy) a pozorovaly, jak se papoušci postupně odvažovali přilétávat a pochutnávali si na nabízených kouscích potravy. Po krmení se děti seznámily se základy zoogeografie a zkoušely uhodnout, na jakých kontinentech se různé druhy vyskytují. Poté jsme si povídali o taxonomii a typických znacích různých skupin, přičemž největšímu zájmu se těšili papoušci rodu kakadu.

Druhá část odpoledne byla věnována místní přírodě. Díky teplému počasí jsme pozorovali přímo v areálu zoo několik druhů hmyzu a dalších bezobratlých. Ukázali jsme si ptačí a netopýří budky a hmyzí hotely a povídali jsme si o tom, jak je správně umístit do přírody a jaké druhy živočichů se v nich mohou usídlit. Nakonec jsme s klubem naplánovali společné vyvěšování budek, které by se mělo uskutečnit počátkem příštího roku.

Pro mladé zájemce o přírodu jsme na 19. listopadu připravili celodenní program. Dopole-

dne bylo věnováno poznávání papoušků a jejich chovu. Děti se seznámily se záze-
mím zoologické zahrady, výrobou hnízdi-
šť a přípravou krmiva. U vybraných druhů
asistovaly při krmení a na vlastní a na vlast-
ní oči se přesvědčily, jak náročná je údrž-
ba papoušcích ubikací. Dozvěděly se také
o rozdílech mezi umělým a přirozeným
odchovem mláďat. Nedílnou součástí do-
poledne také byla ukázka odborných knih.
Odpolední program byl věnován přírodě
v okolí Bošovic. Malí přírodovědci se se-

známili s využitím ptačích a netopýřích budek a hmyzích hotelů a společně jsme se podívali
na krátký dokumentární film „Vracíme sovy lesu“. U zadního vchodu do zoologické zahrady
jsme na mohutné akáty pověsily dvě budky pro pěvce. Pak si děti vyzkoušely praktickou os-
teologii. Měly za úkol najít v zahradě ukryté lebky a pokusit se uhodnout, jakým druhům
živočichů patří. Na závěr jsme podnikly výpravu k Bošovickým rybníkům. Děti si vyzkoušely
odchyt drobných ryb do živolovných vrší a odchycené druhy (karas stříbřitý, *Carassius aura-*
tus, střevlička východní, *Pseudorasbora parva*, plotice obecná, *Rutilus rutilus*) se učily správně
determinovat.

Ekologická výuka pro děti i dospělé

Pro širokou veřejnost jsme připravili ornitologický program, který se konal 3. září dopoledne.
Předchozí den (2. září) jsme společně s Mgr. Liborem Prausem, PhD., zoologem Východočes-
kého muzea v Pardubicích, připravili sítě pro odchyt ptáků v blízké PR Visengrunty.

Od ranních hodin dalšího dne pak u zadního vchodu do zoo probíhalo veřejné kroužkování,
měření a vážení odchycených ptáků s odborným výkladem. Díky příznivému počasí se poda-
řilo odchytit zástupce 9 druhů ptáků, okroužkováno bylo 29 jedinců. Nejpočetnějším druhem
byla pěnice černohlaví (*Sylvia atricapilla*, 15 jedinců), dále byly odchyceny druhy: brhlík lesní
(*Sitta europea*), drozd zpěvný (*Turdus philomelos*), červenka obecná (*Erithacus rubecula*), lejsek
šedý (*Muscicapa striata*), pěnice pokřovní (*Curruca curruca*), pěnice slavíková (*Sylvia borin*), sý-
kora koňadra (*Parus major*) a sýkora modřínka (*Cyanistes cearuleus*).

Návštěvníci se také seznámili s ornitologickou literaturou a odbornými časopisy, které po-
skytla Česká společnost ornitologická.

Díky místním rybářům si návštěvníci mohli prohlédnout také invazivní druhy ryb, živé karasy
stříbřité (*Carassius auratus*) a střevličku východní (*Pseudorasbora parva*) z rybníků v Bošovicích.
Veřejné kroužkování ptáků se setkalo s velkým zájmem veřejnosti, na příští rok plánujeme dal-
ší podobné akce. Všichni ptáci byli okroužkováni Liborem Prausem, kterému velmi děkujeme.

Plány na rok 2023

V příštím roce se chystáme rozšířit naše edukativní aktivity. Zájemci z řad dětí i dospělých bu-
dou mít možnost přihlásit se na výukové programy, během nichž budou podrobně seznáme-
ni s životem papoušků, jejich chovem, ochranou a také s ekosystémy, ve kterých papoušci žijí
v přírodě. Návštěvníci si budou moci vybrat mezi půldenní variantou zaměřenou na poznání
papoušků a tropických ekosystémů, a celodenním programem obohaceným o seznámení se
s místní přírodou a její ochranou a výzkumem.

Výzkum a ochrana přírody roce 2022

Hnízdní budky

V okolí obce Bošovice se nachází mozaika lesních porostů, obklopených poli, loukami a křovinami. Na vybraných lokalitách jsme provedli předběžný monitoring a vybrali vhodná místa k vyvěšení hnízdnic budek pro drobné pěvce a krutihlavy. Dvě desítky těchto budek jsme objednali u pana Františka Krauseho z Českého svazu ochránců přírody. František Krause patří k nejzkušenějším evropským ornitologům zabývajících se touto problematikou. Při konstrukci budek dává velký důraz na bezpečnost ptáků, okolí vletového otvoru chrání plechem před vyklováním strakapoudy a dovnitř instaluje dřevěnou destičku, bránící kunám strčit tlapku ke hnízdu. Budky jsou důkladně impregnovány proti vlhkosti. Samozřejmostí jsou také masivní barvy, aby budky nepřitahovaly nežádoucí pozornost.

Budky pro drobné pěvce se chystáme vyvěsit počátkem roku 2023 do lesních porostů u PR Visengrunty a také přímo v intravilánu obce.

Po konzultacích s členy Jihomoravské pobočky České společnosti ornitologické jsme se rozhodli k vyvěšování budek využít i stožáry vysokého napětí. Konkrétně jde o hnízdnicí budky pro poštolky obecné (*Falco tinnunculus*) a kalouse ušaté (*Asio otus*). V literatuře je mnoho dokladů o úspěšném hnízdění v takto neobvykle umístěných budkách a při dodržování základních bezpečnostních pravidel je jejich instalace a kontrola bezproblémová. Budky hodláme vyvěšovat od roku 2023.

V PR Visengrunty jsme našli starší zanedbanou budku určenou pro dudky chocholaté (*Upupa epops*). Po drobných úpravách je budka nyní plně funkční a je umístěna na původním místě. V následujícím roce bychom lokalitu rádi doplnili dalšími dudkovníky, správný postup jsme konzultovali se zaměstnanci Zoologické zahrady Brno, kteří mají s podporou dudků zkušenosti. Kromě budek pro pěvce jsme k instalaci připravili i budky pro netopýry, čmeláčí úly a různé typy hmyzích hotelů. Chystáme se je umístit v intravilánu obce a v areálu zoologické zahrady.

Monitoring volně žijících živočichů

Zapojili jsme se do monitoringu sýčka obecného (*Athene noctua*). Po konzultaci s docentem Martinem Šálkem u Ústavu biologie obratlovců AV ČR jsme provedli akustický monitoring s pouštěním nahrávek na desítkách lokalit. Bohužel se potvrdilo, že sýček z moravské krajiny téměř vymizel. Některé lokality ale vypadají poměrně vhodně (mozaika biotopů, krátkostébelné trávníky) pro jeho potencionální návrat. Zajímáme se proto o aktuální informace o ochraně této sovy a podle možností se zapojíme do budoucích projektů

Členy Mysliveckého spolku Bošovice jsme byli upozorněni na častý výskyt dravců v polích západně od obce. Na lokalitě se po sklizni v srpnu zdržovaly desítky dravých ptáků, k nejzajímavějším pozorováním patří opakovaný výskyt luňáka hnědého (*Milvus migrans*).

Lokalitu pravidelně monitorujeme a zvažujeme instalaci dravčích berliček.

Společně s panem Zbyňkem Křížem, který se dlouhodobě zasazuje o ochranu Bošovických

rybníků, jsme začali s pravidelným monitoringem vodních živočichů pomocí živolovných pastí. Potvrdil se obecný trend, kdy jsou rybníky eutrofizované a přerybněné. Tyto nepříznivé podmínky neumožňují rozvoj společenstev bezobratlých živočichů a obojživelníků. V ichtyofauně převládají invazní druhy střevlička východní (*Pseudorasbora parva*) a karas stříbrný (*Carassius auratus*) a plotice obecná (*Rutilus rutilus*). Výskyt populace sumečka amerického (*Ameiurus nebulosus*), který měl být do rybníků vysazen, se zatím nepotvrdil. V litorálních porostech hnízdí slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*). V následujících letech se obec Bošovice chystá rybníky odbahnit. Poté se pokusíme zajistit přirozenější rybí obsádku.

V letních měsících jsme procházeli potenciaálně vhodné lokality pro chřástala polního (*Crex crex*) okolo Ždánického lesa a v následujícím roce se chystáme na akustický monitoring v období hnízdění chřástalů.

Začali jsme vést pravidelné diskuse s organizacemi ČSOP Morava (údržba lučních porostů) a Žabí hlídka (ochrana obojživelníků) a jejich zkušenosti bychom rádi využili v ochraně přírody našem regionu.

Literatura

Gorman G. (2022): TheWryneck. – PelagicPublishing, Exeter.

Martiško J. (1999): Ochrana dravců a sov v zemědělsky využívané krajině. – Ekocentrum Brno, Brno.

Nekolný L. (2021): Proměny konceptu zoo jako reflexe vztahu člověka a přírody. – Envigogika 16:1.

Nieuwenhuysen D. Van, Génot J.-C., & Johnson D. H. (2008): Thelittleowl. Conservation, Ecology and Behavior of Athene noctua. – Cambridge University Press.

Veterinární péče, krmení a péče o papoušky

Co se týká veterinární péče o papoušky, tak ta je již dlouhodobě zajišťována MVDr. Veronikou Grymovou – veterinární klinika Avetum se sídlem v Brně.

Dle potřeby MVDr. Grymová dojíždí do Papouščí zoo nebo využíváme služeb přímo na klinice.

Dále spolupracujeme s genetickou laboratoří Genexone v Olomouci a nově s laboratoří Sevaron v Kuřimi.

Krmivo pro papoušky využíváme komerčně vyráběné – firma Versele-Laga Belgie, distributorem je firma Anidis CZ. Tato krmiva využíváme již více jak 25 let, jedná se o jedno z nejlepších druhů krmiv na našem trhu. Využíváme prakticky celý sortiment nabízených krmiv.

V první řadě jsou to směsi zrnin. Pro každý druh papoušků je určena jiná směs: pro ary, amazoňany, africké druhy papoušků, kakady, agapornisy, papoušičky. Kromě toho odebíráme i granule, vaječné a ovocné sypké směsi, grity, jíly, písky a směsi k ručnímu odchovu mláďat.

Směs zrnin je vyhovující pro daný druh papoušků, pouze velkým druhům ať jsou ještě navíc přimíchávány různé druhy ořechů. Vlašské, lískové, pekanové a mandloně. Granule mají papoušci k dispozici denně, ve zvláštní misce, mimo denní krmnou dávku zrnin a ovoce. Ovoce a zeleninu

dovází 2x týdně firma Juvita Uherský Brod a Lunys Brno. Ovoce a zeleninu dostávají papoušci 1x denně, od jara do podzimu 2x–3x denně.

Jedná se o množství cca 30–40% denní krmné dávky, dle druhu a ročního období papouška. Vzhledem k pestré stravě, nepředkládáme žádné vitamíny, pouze africkým druhům papoušků v době před hnízděním vápník – Calcilux.

Hnízdní budky jsou papouškům vyvěšovány přírodní, s výstelkou bukových štěpek, které dobře udržují potřebnou vlhkost. Bidla a větve na okus používáme převážně bezové, okrajově ovocné stromy, buk, dub, borovici, břízu popř. vrbu. Vrbové proutky jsou předkládány zejména papouškům mniším, kteří z naštipaných proutků pletou svá hnízda. V letních měsících papoušci využívají sprchování a koupání ve vodních prvcích.

Adoptivní rodiče a sponzoři zoo

Generální partner: **AraMetal s.r.o.**

V roce 2022 nás podpořili:

Thermoservis s.r.o., Brno
Italinox, spol. s r.o.
Stavebniny Prima
Svados, Hustopeče
Prostavby, a.s., Otnice
Agape, Brno
TSR Czech republic, s.r.o., Praha
Nerezové výpalky, s.r.o., Brno
Jaroslav Tichý, Marie Tichá, Pardubice
Jaroslava Procházková, Dubovice
Rudolf Procházka, Dubovice
MUDr. Barbora Pátíková, Otrokovice
Ilona Kudrnáčová, Ústí nad Labem
Jakub Hekrl, Znojmo
MUDr. Milada Dostálová, Brno
Olga Filipová, Dobříš
Dana Budková, Ústí nad Labem
Davídek Hájek, Jiří Hájek, Květa Kalíková, Praha
UPIRA s.r.o., Brno
ROAD Engineering s.r.o., Bor
Tomáš Procházka, Mladá Boleslav
Vincent Kunčar a Klára Kunčarová, Kroměříž
Mgr. Jan Budinský, Praha
Matěj Horák, Štěpán Horák, Kyjov
Kryštof Šebek, Chudčice
Olívia Kovářová, Vranovice
Eliška Kovářová, Vranovice
Vilík, Katka a Jeník Kovářovi, Vranovice
Kollár Peter, Ondřejková Erika, Bratislava

Atelier 99 s.r.o., Brno
Václav Vaněk, Říčany
Mgr. Art. Dušan Rohlík, Hoštejn
Nina a Bětka Porubovy, Vlkoš
Jaroslav Zappe, Plzeň
Rodina Černých, Klobouky
Lenka Smítalová, České Budějovice
Ivana Janošková, Velká nad Veličkou
Michal Duda, Brno
BS textil s.r.o., Jihlava
Barbora Theodora Černická, Plzeň
Zbyněk, Anna, Tereza Náhlíkovi, Borovany
Ing. Aleš Musil, Kotvrdovice
Zdeněk Horenský, Holubice
Monika Chlumská, Praha
Luděk a Iveta Juřinovi, Brno Modřice
Josef Tesař, Jedovnice
Pavla a Maty Koutsky, Kuřim
Aneta Rybníkářová, Bučovice
Josef a Lenka Janečkovi, Vyškov
Ing. Barbara Rettková, Havířov
Promedic-Service, Chomutov
David, Tea, Anna, Berta, Brno
Jitka Beranová, Dolní Čermná
Sabinka, Bruno Bokovi, Břežník
Mgr. Adéla Procházková, Troubsko
Šnajdrovi, Brno Lesná
Urban František, Brno
Hope Jazykový servis, Brno
Jaroslava Vitásková, Brno

Akce v roce 2022

Návštěva moderátora a živý vstup do vysílacího studia Frekvence 1

Návštěva ze ZOO Praha

Dne 20. března – světový den vrabců

Jako každý rok, nejen díky vrabcům, naše ornitologická stezka ožila. Vrabec domácí, dříve běžný zpěvný pták, je dnes v mnoha zemích Evropy mizejícím druhem. Kvůli úbytku vrabců byl organizací Nature Forever Society, od roku 2010, vyhlášen 20. březen jako Světový den vrabců.

V České republice žijí dva druhy vrabců – vrabec domácí a polní.

Duben – Mezinárodní den ptactva

Tento den mají, již tradičně, návštěvníci s ptačím jménem, vstup do zoo zdarma.

Od 10 do 12 hodin probíhalo v zoo živé vysílání českého rozhlasu Brno. Povídání s ředitelkou zoo, zakladatelem zoo Vlastimilem Škrhákem a s ornitologem Romanem Figuroou.

V pátek 1. 4. proběhl křest sady poštovních známek s motivy

papoušků. Známky vyšly v limitované edici. Jsou určeny ke korespondenci jak po ČR, tak po celé Evropě a do zámoří. Jde o 8 kusů samolepících známek vydaných ve 1250 arších. Edice nese název „Nejvzácnější papoušci světa v chovu Zoo Bošovice“.

31. květen – Světový den papoušků

V Centru ekologické výchovy byla v tento zřízena příležitostní poštovní přepážka, kde bylo nejen pro filatelisty, ale i všechny zájemce z řad návštěvníků zoo, k dispozici příležitostní poštovní razítko ke Světovému dni papoušků. Bylo speciálně vyryté pro naši zoo Českou

poštou. Jen pro zajímavost, takových to razítek pošta nechá zhotovit necelých 20 kusů za rok. Na místní poště, v Bošovicích, bylo pak razítko k dispozici dalších deset dní, pak bylo uloženo v poštovním muzeu v Praze. Předlohu – hlavu papouška kakadu, navrhl a nakreslil ilustrátor Vladimír Rimbala. Výstava známek a dopisnic pak byla v zoo do 30. června 2022.

Díky své specializaci byla Papouščí zoologická zahrada v Bošovicích, zapsána v České knize rekordů, a to hned dvakrát: jak bylo zmíněno, vzhledem ke své specializaci a za druhé – za pravidelný odchov amazoňanů nádherných (Amazona pretrei). 6. června jsme převzali certifikát v muzeu rekordů v Pelhřimově.

Vzácná návštěva v zoo

Dne 23. června zavítala do zoo návštěva z plzeňské zoo, v čele s ředitelem Ing. Jiřím Trávníčkem.

Návštěva z plzeňské zoo

Propagace zoo Bošovice

V červenci vyšla o naší zoo zajímavá reportáž v časopisu Papoušci, na téma chov menších druhů arů v papouščí zoo Bošovice.

Ve stejném období vyšla reportáž také v prestižním zahraničním časopise a to v německém časopise Papagaien.

Začátkem srpna 2022 jsme v zoo **přivítali 300 000. návštěvníka** od otevření zoo (1. 8. 2011). Byla to rodina z Lípy u Zlína – Jana, Vítek a Viktor.

Ornitologický den v zoo

Dne 3. 9. 2022 byl pro zájemce připraven ornitologický den. Sraz byl v 8 hodin ráno „pod akáty“, u zadního vchodu do zoo.

V lokalitě Visengrunty u Bošovic, probíhal od pátečního večera odchyt ptáků

300 000. návštěvník zoo

za přítomnosti členů České společnosti ornitologické při Národním muzeu v Praze. V sobotu bylo návštěvníkům předvedeno kroužkování, měření a vážení s odborným výkladem.

Podařilo se odchytil 9 druhů ptáků, celkem bylo okroužkováno 29 jedinců. Nejpočetnějším druhem byla pěnice černohlavá s 15 okroužkovánými jedinci.

Seznam odchycených ptáků:

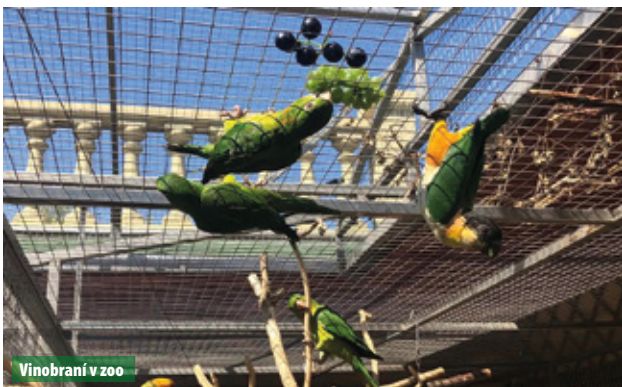
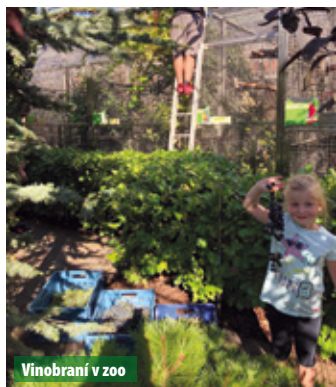
brhlík lesní, drozd zpěvný, červenka obecná, lejsek šedý, pěnice černohlavá, pěnice pokřovní, pěnice slavíková, sýkora koňadra, sýkora modřínka. Dále se zájemci o ornitologii dozvěděli jakým způsobem lze odchyťávat hmyz pro výzkumné účely.

Odchyt a odborný výklad provedli Libor Praus (Východočeské muzeum Pardubice) a Roman Figura (Univerzita Karlova).

Díky rybářům si návštěvníci mohli prohlédnout i živé karysy stříbřité a střevličku východní.

Poté měli účastníci akce vstup do zoo zdarma.

Dne 2. 10. se v zoo konaly komentované prohlídky.

Na 4. října připadá **Světový den zvířat** – „pokud se jmenuješ jako hmyz, ryba, plaz, pták či savec“ – máš tento den vstup do zoo za 10 Kč. Tak zněla pozvánka na tento den.

Poslední akcí roku 2022 byly **Vánoce v zoo**. V sobotu 17. 12. a v neděli 18. 12. byla zoo mimořádně otevřena. Proběhlo krmení papoušků a prohlídka zázemí.

Plán akcí na rok 2023

ÚNOR

Vyvěšování budek

Mgr. Roman Figura (Univerzita Karlova) zajistí vyvěšení budek ve školce okrasných stromů pana Peňáze – akce proběhne ve spolupráci s dětmi z Klubu lesní moudrosti.

BŘEZEN

1. 3. Otevření zoo – zahájení v pořadí již 13. návštěvnické sezóny.

DUBEN

1. 4. Mezinárodní den ptactva – vernisáž výstavy obrazů Vladimíra Rimbaly, Petra Modlitby a dalších autorů

Název výstavy „**Od dinosaurů k ptákům**“

Přednáška o původu ptáků – Vladimír Socha

Živé vysílání českého rozhlasu Brno

Výstava velikonočních kraslic

22. 4. Den země – ornitologický den v zoo

ČERVEN

3. 6. Výstava mutačních agapornisů – akce ve spolupráci s Českým klubem agapornisů

ČERVENEC, SRPEN

Akce pro děti – „**Malý ošetřovatel v zoo**“

ZÁŘÍ, ŘÍJEN

Výstava medu a včelých produktů

PROSINEC

Vánoční setkání u papoušků

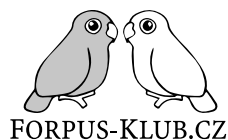
Generální partner

Partneři

Obec Bošovice

NEREZOVÉ
VÝPALKY s.r.o.

Kakadu žlutolící sulaweský (*Cacatua sulphurea sulphurea*)